

Отже, запропонований механізм діагностики діяльності підприємства з урахуванням ризику має практичну спрямованість і дозволяє сформулювати науково-методичні основи діагностики підприємства на різних рівнях управління у нестабільному ринковому середовищі.

Список використаних джерел

1. Распознавание образов: состояние и перспективы / [пер. с англ. К. Верхаген, Р. Дейн, Ф. Грун и др.]. — М.: Радио и связь, 1985. — 104 с.

Ляшенко В. І.
д.е.н., професор

Харазішвілі Ю. М.
д.е.н., с.н.с.

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ: АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Вирішення проблем розробки обґрунтованої стратегії регіонального розвитку є важливим завданням сьогодення. Але ця стратегія повинна ґрунтуватись на аналізі рівня соціо-еколого-економічного (СЕЕ) розвитку регіону. Така назва апріорі передбачає три складових розвитку: соціальну, екологічну та економічну, збалансованість яких займає одне з провідних місць серед проблем розвитку просторових об'єднань різних рівнів. Основою сталого розвитку як на рівні держави, так і на регіональному рівні, є гармонізація економічної, соціальної та екологічної складових. Системне узгодження і баланс цих трьох складових та на цій основі розроблення стратегії розвитку — завдання величезної складності.

Дослідженням проблем сталого розвитку регіонів України присвячені праці як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Серед них варто виділити праці М. З. Згуровського, Н. Д. Панкратової, О. Ф. Новикової і О. І. Амоши, Е. М. Лібанової і М. А. Хвесика та інших [2-6]. Незважаючи на об'ємність виконаних досліджень слід зауважити, що недостатньо уваги приділяється методології інтегрального оцінювання рівня СЕЕ розвитку. Тому розроблен-

ня методології ідентифікації стану соціо-еколого-економічного розвитку регіонів України з позицій економічної безпеки для моніторингу та виявлення загроз на загальний розвиток регіону є актуальним.

В доповіді концептуально розглядаються проблеми модернізації економіки промислових регіонів [7] в умовах використання стратегічних резервів децентралізації. В ній детально розглянуто основні проблеми інтегрального оцінювання та запропоновано їх вирішення за допомогою сучасних методів [8].

Згортка головних складових сталого розвитку дозволяє отримати інтегральний індекс СЕЕ розвитку Донецької області в цілому, який комплексно відображає існуючий стан сталого розвитку в області (1):

$$I_{CEE,t} = I_{соц,t}^{a_{1,t}} \cdot I_{екол,t}^{a_{2,t}} \cdot I_{екон,t}^{a_{3,t}} \quad (1)$$

Використання методів економічної безпеки (порівняння інтегральних індексів з інтегральними пороговими значеннями) дозволило перейти к ідентифікації стану сталого розвитку через визначення інтегральних індексів його складових (рис. 1, а) та їхнього порівняння з середніми оптимальними значеннями (рис. 1, б).

За допомогою визначених підходів проведено ідентифікацію сучасного стану рівня СЕЕ розвитку та обґрунтовано стратегічні сценарії розвитку Донецької області з позицій сталого розвитку, що дає можливість визначити найважливіші загрози розвитку регіону. Доведено, що застосування інерційних сценаріїв розвитку при збереженні діючої техніко-технологічної структури економіки, яка відображається ваговими коефіцієнтами впливу, демонструє збереження існуючих диспропорцій розвитку та не дає суттєвого ефекту розвитку.

Рівень розвитку кожної складової вимірюється відповідним інтегральним індексом, а його відхилення від середнього оптимального значення вектора порогових значень (нижній поріг, нижнє оптимальне, верхнє оптимальне, верхній поріг) характеризує диспропорції сталого розвитку.

Для наукового обґрунтування стратегічних орієнтирів сценаріїв СЕЕ модернізації регіонів на рівні складових та індикаторів запропоновано адаптивний підхід з теорії управління шляхом вирішення оберненої задачі синтезу необхідних значень складових (індикаторів) для знаходження інтегрального індексу в межах заданих (порогових або оптимальних) значень.

а

б

Рис. 1. Динаміка інтегрального індексу СЕЕ розвитку Донецької області.

Список використаних джерел

1. Сталый розвиток регіонів України [Текст] / наук. керівник М. З. Згуровський. — К.: НТУУ «КПІ», 2009. — 197 с.
2. Згуровський, М. З. Сталый розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р. [Текст] / М. З. Згуровський. — К.: НТУУ «КПІ», ВПІ ВПК «Політехніка», 2006. — 84 с.
3. Сталый розвиток регіонів України [Текст] / науковий керівник М. З. Згуровський. — К.: НТУУ «КПІ», 2009. — 197 с.

4. Розробка платформи сценарного аналізу в межах сталого розвитку : звіт про НДР (закл.) НТУУ «КПІ» ; кер. роб. *Н. Панкратова*. — К., 2011. — 277 с.

5. Сталый розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: моногр. / *О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк* та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2012. — 534 с.

6. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України *Е. М. Лібанової*, акад. НААН України *М. А. Хвесика*. — К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. — 776 с.

7. *Ляшенко В. І.* Україна ХХІ: неоіндустріальна держава або крах проекту?: монографія / *В. І. Ляшенко, Є. В. Котов*. — Ін-т економіки промисловості НАН України. Полтавський ун-т економіки і торгівлі. — Київ, 2015. — 196 с.

8. *Харазішвілі Ю. М.* Проблеми інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки держави / *Ю. М. Харазішвілі, Є. В. Дронь* // Банківська справа. — 2015. — № 1 (133). — С. 3–21.

Максимов М. С.
*Харьковский национальный университет
имени В. Н. Каразина*

СНИЖЕНИЕ КОГНИТИВНОЙ НАГРУЗКИ ПРИ РАЗРАБОТКЕ БИЗНЕС-ПЛАНА КАК ЧАСТИ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЕКТА В МАЛОМ БИЗНЕСЕ

Актуальность рассматриваемого вопроса была поднята при первичном обсуждении программы поддержки предпринимательства в Харьковской области [1]. Были заданы приоритеты в поддержке предпринимательства в первую очередь с точки зрения развития понимания ведения бизнеса. В решении данного вопроса предлагается опираться на теорию ограниченной рациональности и понятие когнитивной нагрузки, а также на последние исследования в области бизнес-планирования [2, с. 159-163; 3, с. ДН1].

Основным параметром бизнеса, который можно изменить без привлечения значительных дополнительных организационных и финансовых ресурсов является стратегия развития. Основным документом, который выражает наличие стратегии развития является бизнес-план. В Украине представлено 5 методик разработки бизнес-планов от международных организаций, но не одна из них не стала массовой и общепринятой.